

जलस्तर वाढीसाठी पाच खुल्या जागांवर बंधारे

दैनिक दिव्य मराठी - 21 फेब्रुवारी 2013

स्तुत्य उपक्रम

औरंगाबादेत राज्यातील पहिलाच प्रयोग, महापौरांचा पुढाकार, यशस्वी झाल्यास २५०० बंधारे उभारणार

दिनेश गुप्ता | औरंगाबाद

दुष्काळावरून सर्वच पक्षांमध्ये राजकारण सुरू असताना औरंगाबादेतील महापौरांनी संभाव्य पाणीटंचाईवर मात करण्यासाठी प्रयोग राबवला आहे. पालिकेची मालकी असलेल्या उतारावरील पाच खुल्या जागांवर बंधारे बांधून जलस्तर वाढवण्यात येणार आहे. राज्यातील हा पहिला प्रयोग यशस्वी झाल्यास शहरातील २५०० खुल्या जागांवर हा पॅटर्न पालिकेच्या वतीने राबवण्यात येणार आहे.

यंदा सरासरीपेक्षा कमी पाऊस झाल्याने मराठवाडा, विदर्भाला भोवण पाणीटंचाईचा सामना करावा लागत आहे. दुष्काळावरून राजकारणही रंगले आहे. मात्र, भविष्यात असे संकट येऊ नये यासाठी कोणीच प्रयत्न करताना दिसत

उर्वरित - पान २

विद्यानगर भागात नुरू असलेले बंधाराचे काम.

असे झाले काम...

सेव्हर्नहिल्स ते गारखेड्याकडे उताराचा भाग आहे. पावसाचे पाणी वसाहतीत शिरते. वाहून येणाऱ्या कचऱ्यामुळे ड्रेनेजही बंद पडते. पावसाचे पाणी भूगर्भात सोडून जलस्तर वाढवल्यास वॉर्डातील बोअरला पाणी राहू शकते. महापौरांनी वॉर्डाची पाहणी केली व केडिया पॅटर्नसोबत बंधारासाठी करार केला. राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील संस्था छोटी कामे करत नसली तरी महापौरांच्या आग्रहाखाली प्रयोगिक तत्वावर हे काम केले.

असा आहे प्रयोग...

पावसाचे पाणी उतारावरून नात्याकडे जाण्यापूर्वी 'एल' अकाराचा दोन फूट रुंद आणि दहा फूट खोल खड्डा करण्यात आला. जमिनीतील माती काढून त्यावर मुरुमाचा थर टाकण्यात आला. त्यावर टेफोलिन पेपर टाकून खड्डा बंद करण्यात आला. या कामामुळे या पावसाचे पाणी नात्यात जाण्याऐवजी भूगर्भात जाईल आणि भूजलस्तर वाढेल.

3५ हजार खर्च

या कामावर प्रत्येकी ३५ हजार रुपये खर्च आला. दरवर्षी फक्त गाळ काढण्याचा खर्च करावा लागणार आहे.

फायदा असा

- दरवर्षी पावसाचे पाणी भूगर्भात जाईल
- उन्हाळ्यातही बोअरला पाणी राहील
- पर्यावरण संतुलन होऊन पनसंपदा वाढेल
- पावसाळ्यात ड्रेनेजवर ताण पडणार नाही
- वसाहतीमधे पाणी शिरणे थांबेल

नाही. औरंगाबादच्या महापौर कला ओझा यांनी भूजल स्तर वाढवण्यासाठीचा प्रयोग नागरिकांच्या मदतीने त्यांच्या वॉर्डात राबवण्याचा प्रयत्न केला आहे. विद्यानगर मारुती मंदिराजवळ दोन ठिकाणी, राणानगर आणि स्वप्ननगरीमधील विजय चौकाजवळील मोकळे मैदान आणि चैतन्यनगर हौसिंग सोसायटी मधील आजूबाई मंदिरालगत प्रत्येकी एक अशा पाच ठिकाणी बहुतांश कामही पूर्ण केले आहे. पावसाच्या १० टक्केच पाण्याचा होतो वापर पावसाळ्यात १ हेक्टरवर एक सें.मी. पाणी पडले तर एक लाख लिटर पाणी मिळते. दरवर्षी ७० सें.मी. पाऊस पडतो म्हणजेच हेक्टरी ७० लाख लिटर पाणी मिळते. यातील सुमारे २५ लाख लिटर पाण्याची वाफ होते आणि ३० ते ३५ लाख लिटर पाणी वाहून जाते. साधारणपणे १० टक्के पाणी उत्पादनासाठी वापरले जाते आणि जेमतेम ३ टक्के पाणी जमिनीत शिरते. जमिनीखाली पाण्याची पातळी राखण्याकडे लक्ष न दिल्यानेच भूजल पातळी घटली असून आणि पाणीटंचाईला सामोरे जावे लागत आहे.

नगरसेवकांनी पुढाकार घ्यावा

धरण असतानाही पालिकेचा पाण्यावर सर्वाधिक खर्च होतो. यंदासारखा पाणीटंचाईचा सामना भविष्यात करावा लागू नये म्हणून मी स्वतः हा प्रयोग वॉर्डात राबवला. प्रत्येक नगरसेवकाचे लोकांच्या मदतीने प्रयोग राबवल्यास टंचाईवर मात करता येईल. 'कला ओझा, नगरपौर

दोन वर्षात रिझल्ट दिसतील

भविष्यात पाण्यावरून युद्ध होऊ नये म्हणून आतापासूनच पावसाचा प्रत्येक देंब अडवला पाहिजे. कमी खर्चात व देखभालविरीहित प्रयोग आम्ही देशभर राबवतो. महापौरांच्या आग्रहाखाली हा प्रयोगिक प्रकल्प आम्ही करून दिला. या प्रयोगाचे रिझल्ट दोन वर्षात दिसतील आणि या वॉर्डात पाण्याची कधीच अडचण निर्माण होणार नाही.' विजय केडिया, जलतज्ज्ञ

Till July 5, 2011 Drought like situation in Aurangabad due to low rainfall

No Water in other Wells in Aurangabad

On

13-July-2011

Full water in well of KFP Area within a week

Authorised Impelmentor of KFP (Patented) Rainwater Harvesting

(LOW cost permanent solution to Unreliable Rainfall- No rain, Low rain & Heavy rain)

Kedia Rainwater Harvesting Pvt. Ltd.

H. O.: A 6-7, Suyash Complex, 2nd Floor, Kalda Corner, Aurangabad - 431 005 (Maharashtra)

Phone: 0240-3203183 E-mail: info@varshajal.com Website: www.varshajal.com